

Бирана библиографија бројних аутора, књига и чланака, и судска пракса приручника дају посебан квалитет. С овом књигом аутор се укључује у не баш бројан тим признатих наших и свјетских аутора који су директно или посредно писали о условима за заснивање радног односа. Таква је оцјена и рецензената, угледних професора др Милана Деспотовића и др Предрага Јовановића који су издавачу и корисницима дјело препоручили. Они који дјело буду користили увјерит ће се да је др Боровије Шундерић успио у појединостима и у цјелини.

др Маринко Б. Учур

Др Александар Николић, РАДНО ПРАВО, друго измењено и допуњено издање, „Научна књига”, Београд 1988, стр. 421

Професор Александар Николић спада у ред плодних правних писаца у области самоуправних радних односа и права самоуправљања. Његови бројни радови (учбеници, монографије и чланци), представљају озбиљан, пажње вредан и велики допринос обради ових питања, посебно теоријски приступ појединим проблемима. Његов допринос нашој правној теорији, а нарочито питању самоуправних радних односа, несумњив је и неоспоран. У том смислу је и појава другог издања учбеника *Радно право*.

Учбеник је подељен на Општи и Посебан део.

Општи део обухвата општа питања радног права. То су, пре свега, питања о појму и предмету радног права у теорији уопште а посебно у југословенској теорији. Аутор са правом и разлогом истиче, што треба посебно нагласити, да из предмета Радно право треба „изоставити обраду оних друштвених односа који су се развили до те мере да захтевају самостално проучавање”, тако да долази до „чисто” предмета Радног права према коме „предмет радног права чине радни односи и односи у непосредној вези с њима”. Овим се чини корак даље у напуштању досадашњих гледишта по којима је Радно право обухватало нека питања која су га оптерећивала и чинила сувишним за обраду и проучавање. Полазећи од опште прихваћене дефиниције да је радни однос добровољно успостављен правни однос у којем радник у виду занимања обавља одређене послове, аутор се опредељује за појам радног односа као правног односа. Он напушта до сада прихваћена изведена гледишта о томе да је радни однос „међусобни однос радника у удруженом раду” или „међусобни непосредни однос удружених радника” или „међусобни радни однос”, који могу да имају неко друго значење али не правно и који су се темељили на идеализованом схватању нашег друштва а да такво схватање и настојање нису могли да подстакну развој самоуправних односа нити да повећају улогу радника у одлучивању, односно да радници и поред свих „права” често своје односе остварују „уз помоћ судова и других државних органа”, како то аутор умесно примећује, а што не би требало да буде особина наших радних односа.

Остала питања Општег дела су право на рад, односи у раду и њихов историјски развој, настанак и развој радног законодавства у вези и код нас. Посебно место у Општем делу учбеника припада разматрању међународног регулисања радних односа, чиме професор Николић прати савремена кретања у теорији радног права, и потврђује своје опредељење, уосталом сасвим исправно, да радно право проучава и „акте међународног права којима се регулишу радни односи”. До сада су се, код неких теоретичара, ова питања изучавала као извори радног права и то само као међународни извори и углавном оно што је у вези са устројством Међународне организације рада.

Посебни део уџбеника обухвата питања везана за радни однос и друге односе у непосредној вези са радом. А то су питања која се односе на остваривање права на рад и запошљавање, заснивање радног односа (услови за заснивање радног односа, одлучивање о пријему радника, рад у више организација, радни однос приправника и радни однос заснован противно закону), распоређивање радника и дејство одлуке о распоређивању, основе престанка радног односа. Посебан одељак општег дела посећен је правима и обавезама радника (радно време, одмори и одсуства), заштити радника на раду и у вези са радом, личном дохотку и заједничкој потрошњи.

Дисциплинска и материјална одговорност, као и остваривање и заштита права радника, обрабени су у посебним одељцима, што је и оправдано с обзиром на значај ових питања у радноправном статусу радника.

Посебан одељак овог дела уџбеника професор Николић посвећује посебним врстама радних односа а то чини и оправдано и са мером. То се нарочито односи на радне односе радника у радним заједницама органа друштвено-политичких заједница и на радни однос пословног органа. Док се радни однос радника у радним заједницама органа друштвено-политичких заједница у нашој правној теорији само истицао као посебна врста радног односа, радни однос пословног органа је, по правилу, био изостављен у већини уџбеника. Професор Николић оправдано уноси и обрађује ово питање са свим особеностима овог односа које он има у нашем самоуправном систему.

Уџбеник професора Николића је писан лаким стилем, на лак и прегледан начин излажу се сва релевантна питања радног односа у нашем самоуправном систему, водећи рачуна да се о многим питањима коначно нису заузели ставови до краја. Начин излагања професора Николића је такав да не оставља читаоца у недоумици у опредељивању о појединим спорним питањима у теорији радног права, али истовремено нуди бројне аргументе за своје ставове. Отуда уџбеник нема само за циљ да помогне студентима у припремању испита, већ и теоријску и практичну вредност. Са теоријског становишта његова вредност је у чињеници да се другачије и савременије објашњавају и обрађују поједини институти радног односа, што само обогаћује нашу савремену правну мисао. Са практичне стране уџбеник даје одговоре на бројна спорна питања наше самоуправне праксе у оним ситуацијама када упросто треба применити и законска и самоуправна решења у појединим случајевима.

У целини узев, уџбеник професора Николића представља пријатно освежење у нашој правној литератури.

Проф. др Мирослав Миљковић

Славољуб Поповић, ГОВОРНИШТВО У ТЕОРИЈИ И ПРАКСИ, НИРО „Књижевне новине“, Београд 1987, стр. 288

Разлоге који су га навели да напише књигу овакве врсте аутор види у познатој чињеници да је у нашем демократском друштву милионима људи омогућено да говоре на разним састанцима, односно да учествују у дискусији о разним питањима, што је изазвало и потребу да се мноштву потенцијалних говорника пружи минимална и неопходна знања како би њихова излагања била кратка и прецизна. Та потреба треба да се задовољи овом књигом у којој се дају најнужније информације о говорништву уопште, као и о битним елементима потребним за састављање говора, односно учествовање у разним дискусијама. С тим у вези аутор најпре излаже неке дефиниције појма говорништва, елементе говорништва у античком свету, потом код Канта и Хегела, као и разлику између